

An lingua directa

1

cudesch prinzipal
schleiaziùns
sutsilvan

Leia Rumàntscha

*Igl mi disple/ Igl disple a mei.
Faged igl bagn.
Igl va.*

21. a) Bùn gi, *tge vessas bugent?* *Jou vess bugent egn cafe...*
b) *Nus lessan pajear.*
c) *Veze vus nigra muneda?* *Na, igl mi disple.*

22. - *Jou vess bugent egn gervosa sainz' alcohol.*
- *A betga megna freda, faged igl bagn.*
- *Tge vez Vus da magliar?*
- *Jou prend egn pànet garnieu. Tge sorts vez Vus?*
- *Ea, quegl prend jou. Egn pànet garnieu cun schambùn cotg a cucumeras.*
- *An urden.*
- *Grazia fetg. Se jou gest pajear?*
- *Na, igl mi disple, jou ve nigra muneda.*
- *Igl e bien ascheia.*

25.

1. Oz e'gl tgòld. – Daniela e Carl van a'l (an) ustreia. Els van betga *andavains*, els statan *ordafora*.
Carl beva egn gervosa pintga a *maglia* egn pànet cun caschiel.
Daniela prenda ear egn *pànet* a beva *vetier* egn suc d'orànschas *cun* ampo sglatsch.
2. Las Grischùnas ad igls Grischùns van bugent a l'ustreia. – Els *datan* a tgartas near egn batarlada. – Els *statan* bugent da cumpagneia. – Els *bevan* cafe... Els *fan* ear mintgatànt egn fatschenda near *discuteschan* egn problem. – Quels ca fan preascha *maglian* da miezgi egn taglier digl gi, par exaimpel: *spagettis, pizza, verdira, salata*. – Quels ca àn *peada* prendan egn tratga cumpleta.
3. a) *pintg* b) *bùnmartgea* c) *tgòld* d) *dultsch* e) *sainz' alcohol*

.....

Lecziùn 3

1. a) *d'egn litg/ singula* b) *ruassevla* c) 45 d) *à egn valischa*
10. - *Jou ve parco igl auto...*
- *An urden.*
- *Dat el betga disturbi a vus?*
- *Na, na, igl e nign problem. Mo scha Vus lez, pudez ear parcar igl auto an garascha.*
- *Sch'igls parcadis or là en libers, midiou betg.*
- *Va bagn.*
- *Igl aszensur, noua e igl aszensur?*
- *Vurdad. Gest qua, a saniester.*
- *Grazia.*
12. *sacapescha*
stupent, bien
evidaint
d'acord

13. a) *Bien/D'acord* par tres gis.
b) La *tgombra e ruassevla, near betg*?
c) Na, *anzuma betg*
d) Ea bugent, *sacapescha* .
14. - *Bùna sera. Jou ve num*
- *Jou ve reservo egna tgombra.*
- *Prezis / Geabagn.*
- *E quegl egna tgombra ruassevla?*
- *Stupent / Fetg bien..*
- *Ea, quegl fetsch jou bugent dalunga.*
- *Da tge uras dat igl anzolver?*
- *E'gl pussevel d'anzolver an tgombra?*
- *Noua e igl aszensur?*
- *Grazia fetg.*
17. - *Jou vess bugent egna tgombra singula digls...*
- *Ea, quegl e pussevel.*
- *Quànt fa quegl par notg?*
- *80 frànchs, igl ansolver e cumprieu.*
- *An urden. Jou reservesch. D'acord.*
- *Pudessas Vus bustabar igl Voss num par plascher?*
- *Sacapescha, bugent.*

22.

I.

Signur Barandun va an egn hotel – El â reservo egna *tgombra par* quater gis. – Quegl e egna *tgombra singula cun* bogn. La *tgombra e ruassevla, parquegl c'ella e betg anviers* la veia. – Ella e *anviers* igl iert. – Signur Barandun ampeara *da tge uras c'igl deti ansolver* a sch'igls *parcadis segian* reservos.

II.

Locarno, igls

Jou cunfarm igl mieus telefon a reservesch egna *tgombra dubla cun bogn digls* 4 d'october antocen igls 19 d'october. L'amprem'eanda cun measa *pensiùn. Cun salids amitgevels* ...

.....

Lecziùn 4

1. a) *alle 4 möglich* b) *igl ampren auto da posta ca ...* c) *igl suaintermiezgi da las tres.* d) *parquegl c'igl dat nign tren ca va an quella direcziùn.*
7. a) *stagn* b) *vont* c) *stund* d) *turnan* e) *statan* f) *turnagn*
8. Signur Bernard a seas *amitgs sutsilvans* en *davànt* egn kiosk.
- Jou vi *egna tgarta digl* Pez Bavregn.
- Mo *cumpra ella*. Quegl *interessescha ear me*. Jou *less egn cudesch* sur da *la Val Schons*. Tgi sa *sch'els* ân egn ?
- Jou creg betga *c'i vegian qua egn*. Mo *ampeara egna* geadà.
- Jou *sto ànc ver* tgartas.
- Varda. Qua *sas vurdar ellas*.
- *Quella qua da Preaz e fetg beala*.
- Jou *la prend / prend ella*.
- A *quellas da la plaza cun la funtàna gànda? Tge gis?*
- Ea. *Ellas en bealas*. Mo *ussa cumpr jou betg ellas*. Jou *ve nign tschafen* da scrìver.

9. a) *ella* a) *la*
 b) *el* b) *igl*
 c) *ella* c) *la*
 d) *el* d) *igl*
 e) *ellas* e) *las*
 f) *els* f) *igls*

11. 1. Scha tei âs fom va an tgadafiac.
 2. An la frestgera â'gl ovs a tomatas, paintg a caschiel
 3. An stgafa a dretg e igl pàn.
 4. Jou turn anviers las tschentg.
 5. Questa sera lagn ir anzemel a tschagna a Mustér.

14. a) *posta, stizùns, bàncas, pastarnareias, zenters da sport, stampats*
 b) *apotecas, stizùns da vastgadira a da sport, bars, dancings, discos*
 c) *Stizùns ple pintgas*
 d) *blears hotels ad ustreias*
 e) *blears hotels ad ustreias*

16.

- I. *giodem/giodapes* *da qua giou/da là sei*
ansei *saro*
a dretg *gl'unviern*
angiou *stagiùn morta*
easter *pintg*
cun auto *senzum*

- II. a) Par rivar *an* las Veiasmalas savez *ir a pe* igl antier toc near prender *gl'auto da* *posta antocen* Runtgaglia. La spassageda *da* Runtgaglia *antocen* an la tgavorgia e *fetg beala*.
 b) Signur Carl e tier igl kiosk. El vut *cumprar* egna tgarta digl Pèz Bavregn.
 c) Apotecas e'gl me *agls* zenters ple *grànds*. Stampats survean ign da *cumprar an* mintga kiosk. *Durànt* la stagiùn morta bunameing tut igls hotels c'en *saros*.
 d) Scha tei âs fom, va *an* tgadafiac. – *An la* frestgera â'gl ovs a *tomatas*, paintg a *caschiel-tgora*.
An stgafa *da* *màn* dretg *da la* frestgera tgatas tei igl pàn.

.....

Lecziùn 5

1. a) *egn pulover* b) *da mangola* c) *stgir-verda* d) *neras* e) *egna tgamischa*
8. a) *freda/ fredameing*
 b) *ruassevla/ ruassevlameing*
 c) *curta/ interessànta/ curtameing*
 d) *bùnas/ bagn*
9. a) *parquegl ca/ parquegl ca*
 b) *parquegl c'igl/ parquegl c'igls*
 c) *parquegl c'ella/ parquegl c'el*
 d) *parquegl c'els/ parquegl c'els*

13. a) *..megna largias* ..fagiagn ple lùngas
 b) *..fagiagn ple largia/ Nus fagiagn ple largia ella* ..fagiagn ple curta/ nus fagiagn ple curta ella

15. Dictat

- Stuez vus ànc ver anzatge?
- Ea, jou *less ànc vurdar quellas tgamischas*.
- *Me vurdad*.
- Quella mi ple. Quànt custa ella?
- *Quella custa 80.- frànchs*.
- Pulit tgeara.
- D'acord. Mo *bùna qualitat. Mangola spira. Ad alura, nova moda*.

17. - Sacapescha

- *Tarlad/ Pardunad*
- *D'acord / va bagn / bien, ea*
- *Me egn mumaint*

18. a) Sacapescha

- b) *Me egn mumaint*
- c) *Pardunad / Sacapescha*
- d) *D'acord / Va bagn*
- e) *Bien*
- f) *D'acord / Ad alura*

21. I. *cler curt betga sportiv bünmartgea lartg pintg*

- II. a) Plen quellas tgòltschas alvas a tgei?
 b) Que pulover verd mi ple betga propi.
 c) Gion, ta ple quella tgamischa cotschna?
 d) Duna Tina, plen quels stivals ners a Vus?
 e) Quels calzers grischs mi plen betga.

- III. a) Jou less vurdar la giaca *da* gliegn c'e an la vitregna.
 b) Quels calzers en beals, mo *a* mei statani betga bagn.
 c) Que tschop e ampo stretg *anturn* las spatlas.
 d) Igl numer tschuncànta mi para ampo grànd *par* Vus.
 e) La calur giaglia *da* quella rassa mi ple betga.
 f) Que tùn verd *da* tieus tschop mi para interessànt.
 g) Las tgòltschas en megna largias *anturn* veta.
 h) Cura astg jou vagnir *par* las tgòltschas?

.....

Lecziùn 6

1. a. falo f. falo
 b. falo g. falo
 c. gest h. falo
 d. falo i. gest
 e. gest
3. a. sund sto/ sund stada
 b. e vagnieu/ eassan stos
 c. sund turno/turnada / vagn luvro.
 d. â telefono/ eassan stadas
 e. sund stada/ ve jou betg udieu/ ve vurdo

9. Dictat

E igl vieadi sto tgear? Âs gieu da dar or blear?

Na,na. La fatschenda â *pajieu* igl vieadi.

Jou *ve stuieu pajear* bunameing nut.

Alura âs propi *gieu* egna beala veta.

Mo gea. Jou *ve gudieu* egl fetg.

Eassas stos an buns hotels?

Buns hotels, *bun* damagliear, *buna* cumpagneia a *baltezas* cuntradas.

Nus *vagn vivieu* sco retgs.

Mo alura *es ussa disada* da far beala veta.

10. a. *Jou ve udieu nut.*

b. *El â fatg nut.*

c. *...mo ella â maglieu nut.*

d. *Nus vagn preparo nut.*

e. *... â capieu nut.*

11. *A co!*

Stupent!

Mo alura

Ea, propi

12. a. *Stupent!* Egna buna tschagna....

b. *Ea, propi*, quegl ve jou...

c. *Mo alura* sas tei...

13. a. falo

e. falo

b. gest

f. falo

c. falo

g. falo

d. gest

h. gest

15. a. *e levada.*

b. *â salamanto*

c. *â scret*

d. *en viagieus*

e. *â plaschieu*

f. *ân raquinto*

g. *en stos*

h. *ân giudieu*

i. *eassan idas*

j. *â anvido / â raquinto*

16. a. *ân sapreparo*

b. *ân sapreparo*

c. *âs antupo*

d. *vagn s'antupo*

e. *vez saraduno*

f. *vagn saraduno*

g. *â sadezidieu*

h. *ân sadezidieu*

i. *ve s'anunztgieu*

j. *âs s'anunztgieu*

k. *vagn savasieu*

22. *lagn vurdar – jou schmegn – stupent – bien peia – d'acord*

23. a. *lagn vurdar* b. *jou schmegn* c. *d'acord* d. *stupent* e. *bien peia*

24. a. *Mario – Bea / Flurin – Seraina / Giusep – Ursina*

b. *Lainsa/âs tschafen – bugent – igl mi disple – Partge...betga*

26. I. Cumpletad igl text cugls plets ca màncan

Fredi â telefono a Marta ad â *bagliafo* segl *raspundider*. La mama da Fredi â *festivo* satànta ons. A la festa en tut *igls paraints stos anvidos*: igls ôs, las ondas, igls cusregns a las cusregnas.

Marta e *stada an vacànzas*. Ella â *gudagnieu* egn premi da la sia *fatschenda*: *egn'eanda an Sizilia*.

Ella â *visito* igls *ple* impurtànts martgieus ad e ear *stada* segl Etna.

Pigl vieadi â Marta *betga pajieu* blear.

II. Reconstrued igl dialog.

1. Tearla. Jou telefonesch...	5. Mo pos tei betga calar egn tec ple bòld?
2. Mo ansasez sto jou luvrar ...	6. Egna meas'ura ple bòld? ...
3. A las otg a measa.	7. An baselgia. Scha tei vol savainsa ...
4. Quegl e ampo bòld parquegl ...	8. An urden. Alura savasainsa ...

.....

Lecziùn 7

1. a. *Londra*
b. *frs. 700.– / frs. 420.–*
c. *21.15 h / 06.46 / 08.15 / 10.13*
d. *...c'el â couchettes*
e. *...c'ellas vutan ir cu gl Eurostar tras igl tunel sut la mar*
f. *7 uras*
g. *...tarmeta igls bigliets par posta*
h. *...survignan igl quent ple tard.*
3. a. *...igl e ple cumadevel da viagear da notg*
b. *...igl â ànc couchettes par Paris*
c. *...igl custa betga duple cu gl aviùn*
d. *...igl e miglier da prender igl taxi*
e. *...igl vala la fadeia*
f. *...igl drova betga bleara pazienza*
10. a. *definitivameing*
b. *ruassevlameing*
c. *regulara*
d. *curtasevlameing*
e. *cordialmeing*
f. *prinzipal*
11. a. falo
b. gest
c. falo
- d. falo
e. gest
13. a. *scha/ da*
b. *da*
c. *la/ la*
d. *scha/ la*
- e. *igl/ la near da/da*
f. *scha*
g. *scha*
h. *scha*
15. - *plascher / tgombras/ data*
- *mumaint/ ocupo/ sadezider*
- *tren*
- *a Paris*
- *tains/ staziùn*
- *taxi / metro/ bagascha*
- *aviùn/ bünmartgieu*
- *ign/ uras/ Londra*
- *ir / turnar/ aviùn*
- *d'acord*
17. - *Bün gi signur Venzin, jou less sgular a Helsinki. Da tge uras dat igl sgols?*
- *Suaintermiezgi*
- *Na, jou less betga midar. Dat igl forza egn sgol direct la sera?*

- *Quegl e megna bòld, la damàn ve jou egn termin. Jou sgol tutezna a las 16.30. Da tge uras riv jou a Helsinki?*
- *An urden. Pudessas reservar egn plaz par me ?*
- *Jou sgol me egn veia.*

19. a. *gest*
b. *gest*
c. *falo*

- d. *gest*
e. *gest*
f. *gest*

20. a. *Cura c'ign e senzum igl pass digl Gelgia e'gl betga lientsch ple antocen a Silvapiana.*
b. *vez'ign*
c. *tgat'ign*
d. *Ign sto*
e. *ign vut / san ign*
f. *van ign*
g. *ign passa / vez'ign*
h. *drov'ign*
i. *vard'ign*
k. *Ign fa*
l. *ign dorma*
m. *san ign / ign sadesda*

21. a. *Sen las autostradas svizras san ign betg ir aschi speart sco c'i ign vut.*
b. *An quell'ustreia da muntogna ston ign betga reservar las mesas.*
c. *Da quell'ora van ign betga bugent ordafora.*
d. *Quella tura pon ign betga far da tut'ora.*
e. *Par far egn bün barso tschearv drov'ign betga poc tains / dovr'ign blear tains.*
f. *Ign sa betg ir cugl auto sur tut igls pass gl'unviern.*
g. *La damàn ân ign betg adegna plascher d'ir a luvrar.*

23. **Cumpletad las construcziùns.**

- I. *Anna a Rita ân agl sen da far egn vieadi a Londra. Ellas van an egn biro da vieadis a vutan s'infurmar. Ellas vutan saver tge aranschamaints c'igl dat par ir cugl tren a quànt ca quegl custa. Anna vut ir cugl tren. Par Rita e igl vieadi cugl tren megna lùng a megna tgear. Mo ellas van tutezna cugl tren. Ellas vutan ir cugl Eurostar tras igl tunel sut la mar. Da Cuira a Paris vutan ellas viagear da notg. Ellas partan la sera a las 21.15 a la damàn a las 06.46 en ellas gea a Paris Est. Là midan ellas staziùn. Ellas prendan u igl taxi near la metro. Quegl dependa da la bagascha ca ellas ân. Ellas ân tains avunda pigl vieadi d'egna staziùn a l'otra. Ellas drovan nign hotel. Ellas statan tier cunaschaints.*

- II. *tgear/ mai / liber / spear t/ saro / public*

.....

Lecziùn 8

1. a. *Iso e punctual.*
b. *Iso stat a marena.*
c. *Igl um da Catregna e an garascha a pena igl sieus velo.*
d. *Catregna / sieus um / Catregna*
e. *vardan televisiùn.*
f. *Parquegl c'ella.....*

11. a. Na, nus salagragn.
b. Na, jou amprov da star alerta.
c. Na, ella sasainta betga bagn.
d. Na, el safutra da tut.
e. Na, els sadiverteschan.
f. Na, jou sto saporstgisar.
g. Na, nus s'angaschagn ple bugent qua.
13. a. *stuessan nus*
b. *Igl fuss*
c. *Jou Vus cunzagliess / Igl fuss*
d. *Savessas Vus*
e. *Nus lessan*
f. *Vus fussas*
g. *Lessas tei*
h. *Cura stuess*
i. *Tge gessas tei*
k. *Vessas tschafen*
14. Indicaziùns gestas:
- Martina less dascurer cun Madlaina parved'egna plaza.
- Madlaina savess dar egn bün cunzegl a Martina, parquegl c'ella lavura ear agl turissem.
- Martina vess interess da luvrar agl sectur turistic.
15. • Mo gi egn'eada. Tge fas alura igl *antier* gi?
– part / tard / anzolver cafe / liger / radio partgea / basegns
• *um*
– *lez / oter / sadesda*
• leava / curer
– prezis / curer / anzatge / zambargear/ avàntmiezgi
16. a. Jou cumprass / jou vess
b. Ella s'anunztgess / s'interessass
c. Nus vagnessan / fissan
d. Prandessas / nassas / savessas
e. Mario durmess / clamass
18. a. mieus
b. sieus
c. tias
d. noss / nossas
e. lur
f. voss
g. mia
19. sieus / Lur / sias / seas / sia / Lur / lur
20. a. *Mintgegn / sias*
b. *Mintga / mintga / sieus*
c. *Mintgegn / mintgegna / sieus*
d. *Mintga / seas*
e. *sieus / mintg'*
f. *Mintga / sia*

21. a. • a far egna
– via / vagn plascher
b. • a marena
– bugent / marena sto jou ir
c. • scha tei savessas star
– mi disple / otra geadà / bugent ple gî
d. • egn'eada / fagez alura igl antier gi
– jou par la mi'part / tard a fetsch patschific
e. – e tut oter / sadesda bi da las sis

- II. a. veda far
b. veda liger
c. veda scriver
d. veda vurdar
e. veda far
f. veda dar

- III. a. vess
b. stuessan
c. fuss / nassan
d. vessas
e. vagness
f. interessass
g. prandess

.....

Lecziùn 9

5. a. Faged igl bagn a purtad
b. Faged igl bagn a cunzagliead
c. Faged igl bagn a purtad
d. Faged igl bagn a veias pazienza
e. Faged igl bagn a ged
f. Faged igl bagn a purtad
g. Faged igl bagn a ded

7. a. *ca / tgatas* b. *c'ign / maglia* c. *c'e* d. *ca / ân* e. *ca stat*

11. Capùns - Far egna pasta da pizocels...
Patlànas - Maschadar fragna, ovs, sal, pulvra ad lavànt, ...
Tatsch - Far egna pasta d'omletas stagna. Aschuntar...
Malùns - Sgartar hardefels cotgs igl gi avànt. Aschuntar...
Russers - Far hardefels an sal. Meter surangiou...

15. *fava / giuta / ava / verdiras / padeala / tgarn / sal / rezept*

16. • *Tge savez Vus racumandar a nus?*
– *spezialitads*
• *greav / sera*
– *giasts / menu / megna / cunstat*
• *Bien / ded / tgarta / ampruvagn*
– *dantànt / aperitiv*
• *miez / vegn*
– *cunzagliess / quel / buteglias / andretg*
• *bien / urden / bagn / purtad / parved' / ign cumbinar*
– *atenziùn / taglier / miezgi*

17. a. Quella ca
b. Quels c'els
c. Quel ca
d. Quellas c'en
e. Quel ca
18. a. cun dad ir
b. cun da pacatar
c. cun da tarlar
d. cun da liger
e. cun da curer
f. cun da stivgear

19. a. falo c. gest
b. falo d. gest

22.

- I. a. reservo / par e. par
b. racumandar / spezialitads f. vess / verdira / giuta
c. ded / da g. resister
d. ign / sco ign h. e la

- II. a. *Nudad egna measa purziùn caschiel d'alp a caschiel nursa da la Bargiaglia.*
b. *Jou vess gust d'ampruvar pizocels cun earva tschura.*
c. *Varda els ân qua anzatge ca tei tgatas betga mintga gi.*
d. *Jou ve calo da fimar avànt egn meiz on.*

.....

Lecziùn 10

1. a. *Igls discs cumpacts a la ghitarra*
b. Mengia procura la tgarn ad igls hardefels
la salata – Mengia igl vegn pigl aperitiv – Teo
las sosas da salata – Quirin igl vegn cotschen – Teo
las liongias – Mengia la verdira – Daniela
igl crut asch – Mengia igl schampagn – igl bab da Mengia
4. a. *Gidassas tei me da far urden?*
b. *Gidassas tei me da pinar igl velo?*
c. *Gidassas tei me da scurzanir las tgòltschas?*
d. *Gidassas tei me da pacatar?*
e. *Gidassas tei me da lavar igl auto?*
f. *Gidassas tei me da cuschinar?*
5. 1. *magiel da vegn* 6. *cunti* 11. *cunti da dessert*
2. *magiel d'aua* 7. *tschadùn da supa* 12. *stgagna da des*
3. *servieta* 8. *pevrera* 13. *buteglia da vegn*
4. *stgagna* 9. *salera* 14. *tuaglia*
5. *taglier* 10. *hrui dad au*
12. • *suainter*
– *liongias/ fimantadas/ schambùn / tgarn / quito / ir / vagnir*
• *fimantadas / gea*
– *hardefels/ asch*
• *quegl / funs / Silvester*

13. a. falo c. falo
b. gest d. gest
16. a. ... ca tut quels discs vignian tarlos
b. ... ca tut quella salata vigni maglieada?
c. ... ca tut que vegn vigni bavieu?
d. ... ca tut quell'as cassetas vignian tarladas?
f. ... ca tut quels hardefels vignian maglieus?
g. ... ca tut quella Coca Cola vigni bavida?
17. a. *vean tagliada* e. *vignan tarmess*
b. *vean fatga* f. *vignan vandieus*
c. *vean construida* g. *vean organisada*
d. *vean rumida* h. *vignan malageadas a scretas*
18. a. La tgarn *vean / e vagnida* samtgeada da Mengia
b. Igl vegn *vean / e vagnieu* cumpro da Teo.
c. La Verdira *vean / e vagnida* preparada da Daniela
d. Igl schampagn *vean / e vagnieu* oferieu da mieus bab
e. Las tgartas d'invitaziùn *vignan / en vagnidas* scretas da Sandra
f. La tschagna *vean / e vagnida* ludada da tuts.
- 20.
- I. ân/ nign e/ vut / meter/ da / gl'amprem / maschadada / sosa / cura c'el / spezialist / da salata/ an / crut / da cuir / da tgarnpiert / par la sera / la measadad / nut / prieu / dc buteglias / la colecziùn / easser / da prender
- II. a. *vean vandida / â cumpro*
b. *e fatga / â fatg*
c. *ve vieu / e construida / â projecto*
d. *vean organisada / ân organiso*
e. *en vagnieus / ve vieu*
f. *â malagieu a scret / en malageadas*

An lingua **directa**

1

cudesch d'exerzezis
schleiaziùns
sutsilvan

Leia Rumàntscha

CUDESCH D'EXERZEZIS – SCHLEIAZIÙNS

Lecziùn 1

2. *Tgau, Claudia.*
Tgau, Roman. Co va'gl? *Igl va bagn, graztga. A co va'gl cun te?*
Igl va ear bagn cun me, graztga.
3. Claudio, astg jou preschantar a
tgei mia amitga Dora?
Jou *sund* Claudio.
Jou *sund* Dora Duna Conrad, astg jou preschantar a Vus
igl signur Dolf ?
Fa plascher duna Conrad
Fa plascher signur Dolf
4. *grec*
austriac
spagnol
portughesa
franzosa
svizer -> *capuns*
6. *Co vez Vus num?*
Eassas Vus austriaca?
Danunder eassas Vus?
7. *Innerferrera/ Flims/ Rongellen/ Tiefencastel/ Sils i.D./ Feldis/ Paspels/ Disentis/ Ems/ Zillis/ Illanz/ Rodels/ Thusis/ Pontresina/ Chur*
9. *Martin Hohl* ***10.**
Ea. *endesch/ quater/ sis/ quitordesch/ seat > cuira*
Jou sund da Winterthur *schotg/ nula/ sis/ trainta/ egn/ tschient > gliant*
Na, jou lavur qua *dudesch/ dus/ veintg/ trainta/ tschentg > duvin*
Jou sund surmester *diesch/ nov/ schenev/ gisseat/ tredesch > donat*
11. *amitg – feasta – Grischùn – magari – aua minerala – viva*
12. *Co âs tei num ?* 13. *egn magiel*
Jou ve num Peider. *egn'aua minerala*
Es tei da Seglias? *egn*
Na, jou sund dad Almen, mo jou stund a *egn*
Tusàn da 5 ons annà. *egna*
A tge fas là? *egna*
Jou lavur an egna drogareia. *egn*
Tearla, vol beber anzatge?
14. *â num / svizra / stat / dascura / lavura*

â num / e / vean / stat / lavura / dascura / visita

Ella â num / taliàna / stat / lavura / Ella dascura / spagnol
15. a) *e / e* b) *eassan* c) *sund / es* d) *es* e) *eassan* f) *eassas*

16.	star	far	ler
jou	<i>stund</i>	<i>fetsch</i>	<i>vi</i>
tei	<i>stas</i>	<i>fas</i>	<i>vol</i>
el/ella	<i>stat</i>	<i>fa</i>	<i>vut</i>

17. a) *stas* b) *fa* c) *vol* d) *stund* e) *fas* f) *vi* g) *stat* h) *vut*

18. a) *cun / cun* b) *an / an* c) *da / a* d) *da / da / da* e) *a / da / annà / da* f) *cun / da*

19.	jou	tei	el/ella
vurdar	<i>vard</i>	<i>vardas</i>	<i>varda</i>
catar	<i>tgat</i>	<i>tgatas</i>	<i>tgata</i>
pardunar	<i>pardùn</i>	<i>pardùnas</i>	<i>pardùna</i>
gratular	<i>gratulesch</i>	<i>gratuleschas</i>	<i>gratulescha</i>
luvrar	<i>lavor</i>	<i>lavoras</i>	<i>lavora</i>
dascurer	<i>dascur</i>	<i>dascuras</i>	<i>dascura</i>
amprender	<i>amprend</i>	<i>amprendas</i>	<i>amprenda</i>
raspunder	<i>raspund</i>	<i>raspundas</i>	<i>raspunda</i>
scriver	<i>scriv</i>	<i>scrivas</i>	<i>scriva</i>

- 20.** a) *Jou sund/ jou sund/ lavor/ jou dascur*
 b) *Jou sund/ jou sund/ stund/ jou lavor/ vi*
 c) *Jou sund/ jou sund/ a stund/ dascur/ jou vi/ amprend*
 d) *Jou sund/ jou sund/ lavor/ jou stund/ dascura*
 e) *Jou sund/ jou sund/ jou stund/ jou lavor/ jou dascur/ e/ ancanusch/ vi*

.....

Lecziun 2

- 1.** *Tearla! Jou sund stàncla.*
Lagn ir an quell'ustreia?
Quegl e egna bòn'ideia!
Jou ve ear set a sund ampo stàncel.
Lagn star andavains near ordafora?
Andavains. Ordafora e'gl detg fred.
- 2.** *Tge vessas Vus bugent?*
Jou vess bugent
Egna Coca, va bagn.
Jou vess bugent egna grànda.

3. a. *Jou bev egna gervosa grànda.*
 b. *Jou egn tee fred.*
 c. *Jou prend egna Coca Cola pintga.*
 d. *Jou vess bugent egn cafe crema.*
 e. *Jou prend egn magiel vegn alv.*
 f. *Jou vess bugent egna Coca grànda.*
 g. *Jou prend egna gervosa pintga sainz'alcohol.*
5. 1. *sglatsch*
 2. *bulieu*
 3. *gervosa*
 4. *aperitiv*
 5. *latg*
 6. *andutgel*
 7. *tomata*
 8. *pànet*
 9. *cucumera*
 10. *salsiz*
 11. *caschiel*
 12. *whisky*
 13. *schambùn* > turta da nuschs
6. *egn* ... *igls tres sucs ...*
egn ... *igls dus cafes*
egn ... *igls quater sglatschs*
egna ... *las sis Coca Colas*
egn ... *igls dus aperitivs*
7. - *Tarlad*
 - *Pardunad*
 - *Vurdad*
8. - Tge vessas bugent ?
 - Jou vess bugent egna Coca Cola
 - A Vus, tge lez vus?
 - Jou prend egna gervosa sainz'alcohol, mo freda, par plascher.
 - Vez anzatge da magliar?
 - Jou prend egn toc turta da nuschs
 - Jou prend ear anzatge da magliar. Jou vess bugent egn andutgel cun pàn ner, par plascher.
9. *egn pànet garnieu* *cunaschaints*
egna abitaziùn da vacànzas *tgartas postalas*
el e angles *igls cunaschaints*
L'excursiùn e interessànta *en igls andutgels*
Igl pàn tost e tgear
10. *stagn / stagn / nagn / sto / stat / va / va'gl / naz*
11. a. *â'gl (e'gl)* e. *â liac*
 b. *Igl â (igl e)* f. *â liac*
 c. *Igl â* g. *igl â (igl e)*
 d. *â liac*
- > der Ausdruck "igl e" wird in der Sutselva nicht mehr gebraucht
12. a. *an* d. *an* g. *da*

b. da	e. a	h. sainza / cun
c. agl / an	f. an	i. da

<p>13. pajear
fa quegl
Quegl fa
Vez
E bien</p> | <p>14. a. turta da pasta sfiglieada
b. gervosa
c. ustreia
d. problem</p> |
|--|--|

15. a. Partge betg / lessas / lainsa star / lains'ir / pudessas vus radir a nus
b. Igl fuss don
c. tge vessas/ jou vess bugent/ jou vess bugent
d. e /pudessas vus radir a nus la tgarta / ea
e. tut e asch i/ Mo

(→ Die Sätze sind im Heft durcheinander geraten. Die richtige Reihenfolge ist:

- a. Jou ve set. Lains'ir an quell'ustreia?
Partge betg?
Lainsa star ordafora near lains'ir andavains?
- b. Igl e egna balezia ora.
Igl fuss don da star liaint.
- c. La camariera vean.
Tge vessas bugent?
Jou vess bugent egna gervosa.
Jou vess bugent egna Coca Cola.
- d. Qua e la gervosa a la Coca.
Pudessas Vus radir a nus la tgarta? Jou ve ampo fom. Lessas tei ear anzatge da magliear?
Ea bugent.
- e. Els stevgian la tgarta.
Tut e aschi tgear.
Ea. D'acord. Mo igl transport e lùng tocen qua.)

16. a. Pardunad
b. Tearla / tarlad
c. Vurdad
d. Prenda
e. Stivgead / stevgia

17. a. falo	c. falo
b. Falò	d. falo

18. 1. muntogna
2. tratga
3. salata
4. turist
5. unviern
6. ustreia → maluns

- c. *das*
d. *dat*
e. *dez*
4. egn quart avànt las endesch
las dudesch/ miezgi
veingtatschentg avànt las tschentg
l'egna
veintg passo las tres
las tschentg
las seat a measa
veintg avànt las diesch
5. a. *parquegl c'el*
b. *peia*
c. *parquegl c'ella*
d. *parquegl c'el*
6. *a las seat/ da las otg antocen las sis/ da las dudesch antocen l'egna/ a las seat a measa/ las endesch*
7. a. *Astg jou/ sacapescha*
b. *E'gl pussevel/ Sainz'oter*
c. *Pardunad/ Sacapescha*
d. *fagessas igl bagn/ Sainz'oter*
→ es sind auch andere Kombinationen möglich
8. a. *cun/ par*
b. *ad/ a*
c. *da*
d. *da*
e. *an*
f. *a*
10. a. *scha vus lez*
b. *scha vus vez bugent...*
c. *parquegl c'ella*
d. *peia*
e. *parquegl ân ellas*
11. (!Fehler bei der deutschen Überstetzung des Titels : sie will das Zimmer im Juni reservieren !)
- *Bùn gi, jou sund duna Wieser, dascurez vus rumàntsch?*
- *Graztga.*
- *Bùn gi. Vez Vus ànc tgombras libras digls 13 tocen igls 19 da zarcladur ?*
- *Jou vess bugent egna tgombra dubla.*
- *Ea, bugent. Se jou ear magliear tratgas vegetarias tier vus?*
- *Veia Grànda 28, 7440 Andeer*
- *Sen saver*
12. 1. *liber* 5. *tort*
2. *beala* 6. *dretg*
3. *tgear* 7. *alv*
4. *tgòld* > *beal'ora*
13. *igl mieus / digls / da / pigls / d'egn / cun / pensiùn*
14. *favrer* *zarcladur* *october*
marz *fanadur* *november*
avregl *avust* *dezember*
maitg *satember*
15. *va / prenda / survean / tgata / magna / â / e / dascura / dascura / e / ân / giodan / ân / e / van / gi / ân / anquieran*

c. *segl*
d. *cugl / cugl / cugl*

g. *sen / an*
h. *agl*
i. *cun*

11.	puder	stuer	(vu)ler	saver	vagnir	ir
	<i>jou pos</i>	<i>sto</i>	<i>vi</i>	<i>se</i>	<i>vignt</i>	<i>vont</i>
	<i>tei pos</i>	<i>stos</i>	<i>vol</i>	<i>sas</i>	<i>veans</i>	<i>vas</i>
	<i>el/ella po</i>	<i>sto</i>	<i>vut</i>	<i>sa</i>	<i>vean</i>	<i>va</i>
	<i>nus pudagn</i>	<i>stuagn</i>	<i>lagn</i>	<i>savagn</i>	<i>vagnagn</i>	<i>nagn</i>
	<i>vus pudez</i>	<i>stuez</i>	<i>lez</i>	<i>savez</i>	<i>vagnez</i>	<i>naz</i>
	<i>els/ellas pon</i>	<i>ston</i>	<i>vutan</i>	<i>san</i>	<i>vignan</i>	<i>van</i>

12. a. *se* e. *vol* i. *vutan/ vutan*
 b. *sto* f. *vutan* k. *Lez*
 c. *san / ston* g. *lez* l. *savessas*
 d. *savagn / stuagn / stuagn* h. *stuez*

13. a. *sas se / vont*
 b. *vagnez vagnagn*
 c. *savez savagn*
 d. *naz se / Igl on ca vean vignt jou parsuainter ad ir.*
 e. *savez naz / savez*

15. Qua e Martina. Tearla Duri. Jou se betga vagnir *par* vus a la staziùn. Igl mieus pop e malsàn. Igl e betga greav *da* catar la veia *tier* nus. *Scha* vus vagnez a pe, prandez igl ampren la veia prinzipala da màn saniester. *Là* naz anavànt, antocen ca vus vazez la figliala da la bància. Davent *da là* naz a dretg. Cur ca vus rivaz *tier* egna cruschada, vazez davànt vus egna tgea cotschna *cun* egna stgeala ca magna *antocen tier* l'antrada. *Là* stagn nus. Jou ve plascher, *scha* vus vagnez.

16. a. *tut las*
 b. *tut igl*
 c. *tut igls*
 d. *tut las / tut igls*
 e. *tut igl*
 f. *tut las*
17. a. *tugi*
 b. *da tutas sorts*
 c. *tut'eanda*
 d. *tut on*
 e. *da tut cor*

Lecziùn 5

2. 1. *rassa*
 2. *tschenta*
 3. *mantì*
 4. *tgòltschas*
 5. *giaca*
 6. *caltschols*
 7. *vastgieu > rentgas*
4. Gian â: *bregn / cotschen / alv*
 Martin â: *grisch / alv / bregn*
 Curdin â: *grisch / alv / cotschen*
Peider â: grisch / cotschen / alv
p.ex!
5. a. *que tschop e elegant*
6. a. *que / que / quel*

- b. *quellas tgòltschas en bünmartgeadas*
 c. *quella giaca e clera*
 d. *quels calzers en alvs*
 e. *que pulover e lartg*
 f. *quels caltscholets en megna pintgs*

- b. *quellas / quellas / quellas*
 c. *quella / quella / quella*
 d. *quels / quels / quel / quel*

8. a. *ple* Bien near bagn ?
 b. *para* a. *bùns* f. *bùna / bagn*
 c. *plen / paran* b. *bùna* g. *bùn*
 d. *para / ple* c. *bagn* h. *bagn*
 e. *ple / ple* d. *bagn* i. *bùns*
 f. *para* e. *bùna*

9. a. *ple stgira*
 b. *ple datier*
 c. *ple bünmartgieu*
 d. *ple ruassevla*
 e. *ple lartg*

10. a. *scurzanir*
 b. *schlargear*
 c. *schlùnganir*
 d. *ple cler*
 e. *far ple stretg*
 f. *bünmartgieus*

11. *Van / disple / para / ple*

13. - *Mia mama â cumpro egna tgamischa par me, mo ella mi ple betg. Pos jou baratar ella?*
 - *Sacapescha. Jou ve ànc igl scret da quitànza.*
 - *Na. Pudess jou ampruvar la giaca c'e an la vitregna*
 - *Ea, gest quella. Ella mi ple bagn.*
 - *Numer 48.*
 - *Vurdad, la giaca e ampo grànda. Vessas egna ple pintga?*
 - *Quellas calurs mi plen betg. Pudess ign far ampo ple stretga la giaca?*
 - *D'acord. Quànt custa ella?*
 - *Quegl e fetg tgear.*
 - *Va bagn. Pos jou pajear cun la tgarta da credit?*

14. a. *Veiz Vus ear vastgadira purtada?*
 b. *Às tei ear skis da cursa lùnga?*
 c. *Àn els ear artetgels da sport?*
 d. *À ella ear caltscholets da làna?*
 e. *Veiz Vus ear prospects da la Sutselva?*
 f. *Vendas tei ear giasetas ad ilustradas?*

- *15. a. *Sacapescha*
 b. *sacapescha*
 c. *Sainz'oter*
 d. *D'acord.*
 e. *Sainz'oter*
 f. *Nign problem.*

- 16.**
Horizontal :	Vertical:
1. guànts	1. tgamischa
3. stivals	2. rassa
5. socas	4. salomon
6. mongias	7. manti
9. nuvs	8. guànts
10. jeans	12. calzers
11. blusa	
12. culiers	
- 17.**
- gest*
 - gest*
 - falo*
 - gest*
 - gest*

.....

Lecziùn 6

- a – g b – h c – f d – e*
<p><i>jou sund</i>
<i>easser, star, vagnir</i></p> | <p><i>jou ve</i>
<i>dar, beber, ancanuscher, gudagnear, partgir,</i>
<i>far, prender, marandar, aver, stuer, midar,</i>
<i>tarlar, saver, salegrar, (vu)ler</i></p> |
|--|---|
- va'gl / gi da naschientscha / e anzatge / less / grànda / es / se cualm / da meas geniturs / sas ear durmir / telefonescha / vaser / bagn*
- en ieus / en spassagieus*
 - sund sto / ve frequento*
 - â cumpro / e ieu*
 - e stada / â passanto*
 - e sto / â luvro*
- Jou sund sgulada a Paris a ve fatg egn curs da franzos.*
Jou sund ieu se cualm par duas eandas a ve fatg turas.
Jou sund stada a tgea a ve luvro an egna stizùn.
Jou ve visito la tata a ve luvro an sieus iert.
Jou sund viageada a Venezia a ve vurdo la plaza da San Marco a la pùnt da Rialto.
Jou sund sto a Friburg a ve sapreparo pigls examens.
- eassan nus stos / Nus eassan partieus / eassan turnos / e sto / vagn giudieu / vagn ampieu / vagn cato / vagn safarmo / vagn sasantieu / ân tscharnieu*
<i>a. Cura</i>	<i>b. Noua</i>	<i>c. Tge</i>	<i>d. Cura</i>	<i>e. Noua</i>	<i>f. Noua</i>	<i>g. Cura</i>
- a. Jou ve vieu igls ple cunaschaints museums.*

- b. *Nus eassan stos an las ple bealas cuntradas da la Svizra franzosa.*
 c. *An Grezia sund jou sto sen las ple pintgas inslas.*
 d. *Men â cumpro la ple tgeara vastgadira.*
 e. *Measeanda vainsa nus fatg la ple lûnga tura.*
 f. *Claudia â prieu la ple nova essa da nev.*
9. a. Lisa â fatg egn vieadi an la Toscana. Ella â avdo sen egn bagn puril. Ella e ida a tgavagl. Ella â visito igls martgieus ancunaschaints ad ella â fatg egn curs da malagear.
 b. Andri â passanto egn'eanda an Bargiaglia. El e ieu dus gis a saragatar. El e viagieu tras l'antiera val ad â vurdo las vischnâncas ad igls monumaints d'art characteristics. El e ear ieu an la Ciâsa granda.
 c. Jou sund sto a tgea. Jou ve giudieu la ruassevladad a ve tarlo musica. Jou sund ieu blear cun l'essa da nev. Jou ve sapreparo ampo pigls examens a ve ligieu ânc egn'eada igls cudeschs impurtànts.
 d. Els en ieus a Minca. Els en ieus pigl antier martgieu anturn. Els ân vurdo igls beals bietgs digls mesters grischùns (Mesolcina a Calanca). Els en ear ieus a Dachau.
10. - *Ve – visito* - *â – plaschieu / tgei*
 - *Ve – vieu / ve – savieu* - *e – sto*
 - *Ân – plaschieu / tgei* - *ve – udieu / eassas – stos / â – plaschieu / Vus*
 - *ân – plaschieu / mei* - *ve – gieu*
 - *vez – vivieu* - *vagn – udieu / vez – passanto*
 - *â – luvro* - *eassan – stos*
 - *â – plaschieu / vus* - *â – plaschieu / vus / â – plaschieu*
 - *eassan – turnos*
 -
11. a. *...ve jou vieu nut* e. *...ve jou savieu pustar nut*
 b. *...ve jou maglieu nut* f. *...ve jou capieu nut*
 c. *...ve jou fotografo nut* g. *...ve jou fatg nut.*
 d. *...ve jou cumpro nut*
12. bavieu – *bever* antschiet – *antschever*
 sto – *easser* mess – *meter*
 do – *dar* prieu – *prender*
 getg – *gir* ris – *rir*
 amprieu – *amprender* scret – *scriver*
 fatg – *far* tarmess – *tarmeter*
 gieu – *aver* vieu – *vaser*
13. a. *â fatg / â cumpro*
 b. *e stada / â amprieu*
 c. *vagn gieu / vagn vieu*
 d. *sund sto (stada) / ve fatg / ve ligieu / ve vurdo*
 e. *e ieu / â antupo / ân do / ân sadezidieu / e vagnieu*
15. *Vainsa/ fatg/ eassan partieus/ vagn prieu/ eassan ieus/ vainsa/ antupo/ vagn dezidieu/ e sto/ vainsa/ cato/ vagn prieu/ ân/ lieu/ eassan/ ieus/ eassan/ stos/ eassan viandos/ vainsa/ fatg/ ân raquinto/ eassan/ ieus/ vagn tschano/ ve/ anvido/ eassan turnos/ ve/ getg/ en stos*
16. a. *nut* d. *nign* g. *nut*
 b. *nign* e. *nign* h. *nign*
 c. *nut* f. *nign*

17. a. *âs sadezidieu* e. *ân safatg*
 b. *â sado* f. *vagn s'anunztgieu*
 c. *â sascho* g. *sund sadasdada*
 d. *ân salamanto*
18. *stada / prieu / vacànzias / eandas sund / fatg / ve / do / udieu / curs / ve jou / capesch / bün / do / dascur / rumàntsch*
22. a. *gest* d. *gest*
 b. *gest* e. *gest*
 c. *gest*

.....

Lecziùn 7

3. - Tge ofertas savez Vus far a mei par egn vieadi a Lissabon?
 - *Cugl tren?*
 - *Na, cugl aviùn. Quànt custa quegl ?*
 - *Peia. Cugl aviùn custa igl vieadi 589.- frànchs.*
 - *E quegl la ple bünmartgeada tarifa?*
 - *Ea.*
4. a. *duas pussevladads* d. *egn peer*
 b. *egn peer* e. *-*
 c. *egn peer* f. *egn peer*
5. a. *igl â* e. *igl â (igl e)*
 b. *â'gl (e'gl)* f. *e'gl*
 c. *igl e / e'gl* g. *igl â / e'gl*
 d. *e'gl*
6. *lez / savessas / deploresch / â / sto / parta / riva*
7. a. *büna* c. *bagn* e. *curtasevla* g. *cordials*
 b. *definitiv* d. *regularmeing* f. *ruassevlameing* h. *mal*
8. *a / cugl / cugl / cugl / da / da / la / a las / a / a las*
9. a. *Cura partan igls trens par Vienna? Igl miglier davent da Sargans.*
Cura lez Vus ir?
 b. *La damàn, mo betga megna bòld.*
Peia. Igl dat egn ca parta a las 10.27 ad e a Vienna a las 17.20. Mo el e ampo plàn.
 c. *Quegl e ampo tard. A ple bòld?*
Peia. Igl ampren tren parta a las 06.19 a riva a Vienna a las 13.15.
 d. *Na, quegl e blear megna bòld. A la sera?*
La sera parta egn tren a las 23.30 a riva a Vienna l'otra damàn a las 07.12.
 e. *Savessas Vus vurdar sch'igl â ànc duas couchettes?*
Ea. Me egn mumaint. Na. Igl dat nignas ple. Mo jou vard gest sch'igl â ànc posts agl vagùn cun litgs. D'acord?
11. a. *vieadi* b. *plan* c. *aviùn* d. *Svizra* e. *avànt* > *alvra (Albula)*

12. a. *gest* d. *gest*
 b. *falo* e. *falo*
 c. *falo*
13. *sund sto (stada) / sund ieu (ida) / ve gieu / ve duvro / sund ieu (ida) / sund sto (stada) / ve cumbino / ve amprieu...*
14. a. *falo* d. *falo*
 b. *falo* e. *gest*
 c. *falo*
15. a. *van ign* e. *astg'ign*
 b. *san ign* f. *tgat'ign*
 c. *ston ign / vean ign* g. *ston ign*
 d. *magl'ign betg* h. *van ign*
16. a. *ear* b. *ear betga* c. *ear* d. *ear* e. *ear betga*
-

Lecziùn 8

1. Ea. < Ea. Jou *vagness* bugent tier te a *far egna* visita.
 < Es tei, Catregna? Âs peada?
 > Ea. *Tgi* e agl telefon? > Sainz'oter. Jou vess plascher.
 < *Qua* e Iso. < Bien. Alura sund jou la *an egna* meas'ura.
 > Iso. Co *va'gl*? > Per *an egna* meas'ura?
 < Bagn, graztga. Ad a *tgei*? < Ea. Sas, jou sto ànc ir dabot *an* stizùn.
 > Tut *an urden*. Mo noua es *tei*? > Bien. Antocen suainter!
 < Jou *sund an egn cafe tier la* staziùn. < Ste bagn!
 > Alura bagn. Gest qua dasperas.
2. a. *da* d. *Da / tier / a* g. *an* k. *cun*
 b. – e. *an* h. *a*
 c. *tier / an* f. *a* i. *sper*
6. a. e *veda* *scriver* e. *veda* *pinar*
 b. *sund veda liger*. f. *eassan veda tschanar*
 c. e *veda far* g. e *veda sunar*
 d. *en veda tarlar* h. *en veda vurdar*
7. a. Signur Cathomen e *veda cuschinar*. f. Andri e *veda vurdar televisiùn*.
 b. Marco e *veda curer*. g. Martina e *veda dar adia a Gion*.
 c. Anna a Claudia *en veda spitgear igl bus*. h. Balzer e *veda liger la giaseta*.
 d. Curdegn e *veda ir cugl velo* i. Sandro a Pierin *en veda dar burape*.
 e. Gieri e *veda pinar igl auto*. k. Cristian a Marina *en veda saltar*.
8. *Cunquegl ca / peia / Scha / Mo / per / davent / Durànt*
9. *sadesda / leava / va a curer / cura / turna / fa / sasainta / salegra / tearla / saprepara / lavura / prenda / dovra / va / e / va / tgala / va*

10. $a - 4 / b - 1 / c - 7 / d - 2 \mid e - 3 / f - 5 / g - 6$

11. a. *sadesdan* c. *saragordas / sadesdas* e. *salegran*
 b. *sadurmaintas* d. *s'interessescha* f. *sagritantaz*

12. *sasantagn / savagn / pussar / giudagn / passantar / durmagn / sadasdagn / varda / lig / leava / prepara / va / turna / fa / anzolva / ligia / va / zambregia / fagiagn / vurdainsa / nagn / beber / tarmaglian / vagn / fa / od / scalegna / sa / vean / vont / fet / sund*

13. *sadesd / scalegna / leav / amprov / leava / fa / vont / prepar / turn / satir aint / sadesda / vean / spetga / va / seara / stat / â / sadad / fa / lava / siainta / sascultrescha / sacalurescha / tearla / leava / durla / fa / salava / satira / beva / prenda / ir*

14. a. *gest* c. *gest* e. *falo*
 b. *falo* d. *gest*

15.	jou	tei	el/ella	nus	vus	els/ellas
prender	<i>prandess</i>	<i>prandessas</i>	<i>prandess</i>	<i>prandessan</i>	<i>prandessas</i>	<i>prandessan</i>
ir	<i>nass</i>	<i>nassas</i>	<i>nass</i>	<i>nassan</i>	<i>nassas</i>	<i>nassan</i>
fitar	<i>fitass</i>	<i>fitassas</i>	<i>fitass</i>	<i>fitassan</i>	<i>fitassas</i>	<i>fitassan</i>
easser	<i>fuss</i>	<i>fussas</i>	<i>fuss</i>	<i>fussan</i>	<i>fussas</i>	<i>fussan</i>
aver	<i>vess</i>	<i>vessas</i>	<i>vess</i>	<i>vessan</i>	<i>vessas</i>	<i>vessan</i>
far	<i>fagess</i>	<i>fagessas</i>	<i>fagess</i>	<i>fagessan</i>	<i>fagessas</i>	<i>fagessan</i>
vurdar	<i>vurdass</i>	<i>vurdassas</i>	<i>vurdass</i>	<i>vurdassan</i>	<i>vurdassas</i>	<i>vurdassan</i>
ver	<i>vasess</i> (<i>vazess</i>)	<i>vasessas</i> (<i>vazessas</i>)	<i>vases</i> (<i>vezess</i>)	<i>vasessan</i> (<i>vazessan</i>)	<i>vasessas</i> (<i>vazessas</i>)	<i>vasessan</i> (<i>vazessan</i>)
cumprar	<i>cumprass</i>	<i>cumprassas</i>	<i>cumprass</i>	<i>cumprassan</i>	<i>cumprassas</i>	<i>cumprassan</i>
gir	<i>gess</i>	<i>gessas</i>	<i>gess</i>	<i>gessan</i>	<i>gessas</i>	<i>gessan</i>
salagrar	<i>salagrass</i>	<i>salagrassas</i>	<i>salagrass</i>	<i>salagrassan</i>	<i>salagrassas</i>	<i>salagrassan</i>
vender	<i>vandess</i>	<i>vandessas</i>	<i>vandess</i>	<i>vandessan</i>	<i>vandessas</i>	<i>vandessan</i>

16. a. *vess* e. *fagessan / savessan*
 b. *Cumprassas / prandessas* f. *matessas*
 c. *fussas / vessan* g. *gessas*
 d. *savessan*

.....

Lecziùn 9

1. - *Bùna sera. Jou ve reservo egn mesa.*
 - *Co e Voss num, scha jou astg amparar ?*
 - *Capeder*
 - *Vurdad. Qua e la mesa.*
 - *Gratzga, mo jou ve egn problem : Agl telefon ve jou reservo par sis parsùnas. Mo ussa eassan nus an otg.*
 - *Quegl fa nut. Vus savez prender quella mesa qua. Quella e ple grànda.*
 - *Stupent. Gratzga fetg.*

2. ► CAPUNS / TATSCH / TURTA DA NUSCHS / PIZOCELS / PATLANA / RUSSERS
▼ MALUNS / SUPA DA GIUTA / PULENTA / GNOCS

3. a. *astg*
b. *vi*
c. *sa*
d. *pos*
e. *vutan*
f. *stuagn*
g. *sto*

4. a. *dezidieu*
b. *barsada*
c. *ocupo*
d. *disada*
e. *saro*
f. *fatga*
g. *passo*
h. *reservos*
i. *biageadas or*
j. *garantida*

5. - *Pardunand, tge spezialitads savez Vus racumandar ?*
- *E quegl betga megna greav par la sera?*
- *Faged igl bagn a schad qua la tgart, nus ampruvagn da sadezider.*
- *Ea, bugent. Nus pranadagn egna buteglia Traminer.*

8. - *l'ustreia, an la quala* - *amitgs ca / anzatge c'els*
- *quella c'e construida* - *la glied ca / menus spezials ca / a ca custan*
- *mobligias viglias ca safan* - *l'eanda ca vean*
- *egn num ca* - *tge ca / tge ca / anzatge ca*

9. *fregna* *schar pussar egn'ureala*
paintg *far or a meter ella sen la lastra.*
d'ov

tgarn piertg
tgarn bov
groma

tgòld

petarschegl
cungir

sal

Meter la pasta da *tgarn* sen la pasta da *fregna* rasada sen la lastra. Far or cun la rasagna igl rest da la pasta da *fregna*, far lànderor egn uviercel par curvatar la *peta* da *tgarn*. Dar sei ieli cu gl *pinel*. Schar *cuir* agl furnel par 50 minutas.

10. *jou* *igl meas amitg* *la mia cliainta* *igls meas giasts igls* *las mias amitgas*

tei	igl <i>teas</i> auto	la <i>tia</i> valischa	<i>teas</i> skis	las <i>tias</i> vacànzias
el	igl <i>sieus</i> motor	la <i>sia</i> duna	igls <i>seas</i> cumpogns	las <i>sias</i> turas
ella	igl <i>sieus</i> rezept	la <i>sia</i> pulenta	igls <i>seas</i> pizocels	las <i>sias</i> turtas
nus	igl <i>noss</i> fax	la <i>noss'</i> avdànzia	igls <i>noss</i> vieadis	las <i>nossas</i> <i>tgartas</i>
vus	igl <i>voss</i> urari	la <i>vossa</i> reservaziùn	igls <i>voss</i> bigliets	las <i>vossas</i> plazas
els	<i>lur</i> iert	<i>lur</i> tgea	<i>lur</i> tgàns	<i>lur</i> faneastras
ellas	<i>lur</i> tains liber	<i>lur</i> professiùn	<i>lur</i> interess	<i>lur</i> sozietads

11. *sieus / lur / lur / seas / sia / sias / seas / sieus / lur / lur*

12. a. *sia* f. *Voss*
 b. *teas* g. *lur*
 c. *voss* h. *sias*
 d. *meas / voss* i. *voss / sieus*
 e. *sieus / sia* k. *lur*

13. a. *vean* g. *vagnir*
 b. *en oder vignan* h. *e*
 c. *vean* i. *e*
 d. *vagnir* k. *vignan*
 e. *en* l. *vignan*
 f. *vignan* m. *vignan*

14. a. *falo* c. *gest*
 b. *gest* d. *falo*

.....

Lecziùn 10

1. a. > *Âs gea anvido anzatgi?*
 < Na, jou ve ànc anvido nign.
 b. > *Ve vus gea vieu anzatgi?*
 < Na, *nus vagn ànc vieu nign.*
 c. > *Â anzatgi saparstgiso?*
 < Na, nign â ànc saparstgiso.
 d. > *E gea anzatgi rivo?*
 < Na, *nign e ànc rivo.*
 e. > *Â anzatgi telefono?*
 < Na, *nign â telefono.*
 f. > *Âs gea anvido anzatgi?*
 < Na, jou ve ànc anvido nign.
 g. > *Ve vus gea bagliafo cun anzatgi?*
 < Na, *nus vagn ànc bagliafo cun nign.*
 h. > *Â ella amparo anzatgi sch'igl pass segi aviert?*
 < Na, ella â ànc amparo nign sch'igl pass segi aviert.
2. a. *nign.*
 b. *Anzatgi*
 c. *Anzatgi*
 d. *nign*
 e. *nign*
 f. *nign*
 g. *anzatgi*
 h. *Nign*
 i. *anzatgi*
 k. *anzatgi*
3. a. *ànc*
 b. *gea (bi)*
 c. *ànc*
 d. *gea (bi)*
 e. *gea (bi)*
 f. *gea (bi)*
5. a. *Jou ve mess ellas sen la mesa.*
 b. *Nus vagn vieu el anstearzas sera.*
 c. *Jou ve scho pinar el avànt egn'eanda.*
 f. *Jou ve cumpro els a Cuir.*
 g. *Jou ve parco el gest sut la staziùn.*
 h. *Nus vagn antupo els agl tren.*

- d. *La secretaria â scret ella.*
 e. *Nus vagn vandieu ella avànt egn mains a miez*
6. a. *Duvragn nus tut quella tgarn ?*
 b. *Duvragn nus tut quellas gaisetas?*
 c. *Duvragn nus tutas quellas candelas?*
 d. *Duvragn nus tutas quellas canzùns ?*
 e. *Duvragn nus tuts quels instrumaints ?*
 f. *Duvragn nus tuts quels disc cumpacts?*
 g. *Duvragn nus tut quels videos?*
7. a. *Â el gea cumpro ellas?*
Â el ànc betga cumpro ellas?
 b. *Âs gea samtgieu ellas?*
Âs ànc betga samtgieu ellas?
 c. *Âs gea tarlo ellas?*
Âs ànc betga tarlo ellas?
 d. *Â el gea reservo els?*
Â el ànc betga reservo els?
 e. *Vez vus gea scret els?*
Vez vus ànc betga scret els?
 f. *Â ella gea ligieu ella?*
Â ella ànc betga ligieu ella?
 g. *Ân els gea cumpro els?*
Ân els ànc betga cumpro els?
9. a. *falo*
 b. *gest*
 c. *falo*
- d. *falo*
 e. *gest*
11. a. *anzatge*
 b. *anzatgi*
 c. *nign*
 d. *nign*
 e. *anzatge / nut / nign*
 f. *anzatgi / anzatge / nign / anzatge*
12. a. *vignan messas*
 b. *vagnir do*
 c. *vignan duvros*
 d. *vean fatga*
 e. *vean bavieu*
 f. *vignan maglieadas*
 g. *vignan vandidas*
13. a. *vean fatga*
 b. *vagnir cumpros*
 c. *vagnir purtadas*
 d. *vagnir midos*
 e. *vagnir ligidas*
 f. *vean tarmessa*
 g. *vagnir ratratgs*
- i. *La mama â prieu ellas.*
 k. *Nus vagn tarmess els per avànt quendesch gis.*
- Ella vean siir betga maglieada.*
Ellas vignan siir betga ligidas.
Ellas vigna siir betga anvidadas.
Ellas vignan siir betga cantadas.
Els vignan siir betga sunos.
Els vignan siir betga tarlos.
Els vignan siir betga vurdos.
8. a. *...co la tgarn vean taglieada*
 b. *...cura ca la veia vean rumida.*
 c. *... co quella stgatla vean avierta.*
 d. *... co quella calculaziùn vean fatga.*
 e. *... cura c'igl schampagn vean survieu.*
 f. *... noua ca quels maletgs vignan exponieus*
 g. *... noua ca quellas spezialitads san vagnir cumpradas.*
14. *stos / vagnir nar / sacumbargear / ve vurdo / sund vagnida survida*

Legn da plets cruschos

1. PRENGIAS
2. SILVESTER
3. TSCHENTG
4. NEV
5. BIEMÀN
6. TRILING

7. BUTEGLIAS
8. VEGN
9. CUIRA
10. SCHONS